

provincijalci?“ Mnogim se ona zdi nekaj res posebnega; zlasti ako jo rabiš v verzu, razliješ črezenj nekako po medu dišečo sladkobo, pa naj bo verz še tako hripav in hrapav! Kopitar je ob vsaki priliki povdarjal, da je jezik tem blagoglasnejši, čim več besed se končuje v njem na samoglasnike, in da je tem trši, čim več je v njem besed s soglasnikom na koncu; to se zlasti spozna v petju. Potemtakem je torej blagoglasnejša oblika na o kakor oblika na oj. Sicer pa tudi tukaj ne odločuje blagoglasnost, ampak zgodovina in večina naroda.

Na druge posameznosti Bežkove brošurice nečem reagirati, ker bi moral napisati še dvakrat toliko, kolikor sem spisal v tej tako že preveč narastli oceni tega delca. Anketa, ki jo predlaga g. profesor Bežek, se mi zdi pri nas danes nemogoča, ker je prezgodnja in še niso niti znanstveno niti s praktičnega stališča popolnoma prerešetana niti mnoga druga vprašanja, ki se tičejo pravopisa. Kaj neki bi nam pomogla anketa, na kateri bi se morda v enem dnevu pri čaši piva razglasila z glasovanjem znanstvena laž za resnico, ali na kateri bi jezičar doktor Žveplo o vtemeljenih dvomih, ki bi se pokazali zjutraj prvega dne, referiral že takoj istega dne popoldne v dveurnem govoru, kajpada brez „natrpanih“ dokazil, v tem ko bi potreboval drugi preiskovavec, ki ni dr. Žveplo, tedne in mesece, da sme izreči sodbo o teh dvomih?

Dr. K. Štrekelj.

Spomenica desetletnice slovenske župnije Sv. Jožefa v Jolietu, Illinois. Izdalo in založilo župnijsko predstojništvo. Tiskalo „Slovensko-amerikansko Tiskovno društvo“ v Jolietu, Illinois. 4^o. Str. 32. — V Jolietu je ena največjih in najbolj organiziranih slovenskih naselbin v Ameriki. Velika obrtna podjetja so privabila tja mnogo slovenskih izseljencev, ki jim domača zemlja ni mogla dati več kruha. V uvodni pesmi opisuje pesnik P. čuvstva, ki navdajajo naše rojake onstran morja ob tej lepi slovesnosti. Evo tu odlomek iz pesmi ameri k a n s k o - s l o v e n s k e g a p e s n i k a :

Kadar gre Slovenec kam od doma,
svetinji dve s seboj na pot ponese.
In kjeržekoli hodi, koder biva,
ostaja zvest svetinjam domovine,
najdražji vsepovsod so mu zaklad. —
Svetinji dve: neomahljivo vero
v neskončnega Boga in pa ljubezen
do krasnega jezika matere,
prinesli tudi mi smo sem čez morje.
A tu za naše ideale slabo,
preslabo vse je bilo poskrbljeno.
In od nekdaj je ostra, mrzla sapa
svetinjam našim malce že grozila

Slovenec pa ne dá se tako hitro —
in zvesto brani vse, kar mu je sveto;
tako i zoper to se je zabranil.
Pomoči prosil ni, iskal nikoder,
opr t v Boga, pomagal si je sam.
Iz žuljev pridnih rok si je sezidal
na tuji zemlji lastno, svojo cerkev.
In v lastnem hramu božjem je poslej
po svoje molil večnega Boga;
v jeziku materinem Ga je prosil,
v jeziku svojem Ga zahvaljeval.
Spočetka res je bilo breme težko,
za težko breme malo le nosilcev,
a vstrajni bili vneti so možje,
in božji blagoslov jih je bodril.
Počasi pa se je povečal krog,
naselbina je vedno rastla, rastla

Potem se obširno popisuje „Slovenska naselbina v Jolietu“. Slovensko izseljevanje v Ameriko se je začelo v drugi polovici prošlega stoletja. V veliki množini se izseljujejo Slovenci od l. 1880. dalje. V Združenih državah so se naseljevali večinoma v severne države, ki imajo našemu podobno podnebje. Največ jih je po tovarnah, mnogo po rudokopih, nekaj pri kmetijstvu in trgovini. Take naselbine so v krajih Calumet, Cleveland, Pueblo, Leadville, Chicago, Crockway, Ely, Pittsburg, Soudan i. dr. Največja slovenska naselbina pa je v Jolietu, kamor so se začeli Slovenci v večjem številu priseljevati pred 15 leti. Privabile so jih velike železne tovarne, katere dajejo zaslužka tisočem mož. Od začetka so morali hoditi v nemško cerkev. Obiskoval jih je č. g. J. M. Solnce iz Št. Paula in neki poljski frančiškan, ki se je naučil za silo slovenskega jezika. Leta 1891. je pa čičaški nadškof P. A. Feehan imenoval č. g. F. S. Šusteršiča župnikom slovenske župnije v Jolietu. Takoj so začeli zidati svojo cerkev. Velike težave je imela cerkvena občina po čičaški razstavi; takrat je nastala gospodarska kriza, in tovarne so bile osemnajst mesecev zaprte. Vkljub temu so izvršili svoje delo. Leta 1898. so zgradili šolo in župnišče. Zdaj imajo Slovenci v Jolietu 19 saloonov (gostilnic), pet prodajalen za obleko, pohištvo in jestvine, tri mesnice, eno izdelovalnico smodk in en pogrebniški zavod. V Jolietu je sedež „Katoliške Slovenske Kranjske Jednote“. Tudi političnega življenja se jolietški Slovenci krepko udeležujejo. Tu izhaja zdaj „Amerikanski Slovenec“. — Knjižico sklepa obširnejši popis mesta Jolietu in njegovih industrijskih podjetij. Okrašena je z lepimi podobami.

Dr. E. L.

Prvi listi. Spisali slovenski in hrvatski učiteljski abiturijenti. — V Ljubljani, 1901. Tiskala Narodna Tiskarna. Založili abiturijenti. — O tej knjigi morda prihodnjič kaj. Trudili smo se,